

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 30ής Νοεμβρίου 2009

για τη σύναψη, εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, του πρωτοκόλλου της Χάγης της 23ης Νοεμβρίου 2007 σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο στις υποχρεώσεις διατροφής

(2009/941/ΕΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

(6) Επομένως, η Κοινότητα θα πρέπει να εγκρίνει το πρωτόκολλο.

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 61 στοιχείο γ) σε συνδυασμό με το άρθρο 300 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο και παράγραφος 3 πρώτο εδάφιο,

(7) Το πρωτόκολλο θα πρέπει να εφαρμόζεται μεταξύ των κρατών μελών το αργότερο την 18η Ιουνίου 2011, ημερομηνία εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 4/2009.

την πρόταση της Επιτροπής,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (1),

(8) Λόγω του στενού δεσμού μεταξύ του πρωτοκόλλου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 4/2009, οι κανόνες του πρωτοκόλλου θα πρέπει να εφαρμόζονται στην Κοινότητα σε προσωρινή βάση, εάν το πρωτόκολλο δεν έχει τεθεί σε ισχύ την 18η Ιουνίου 2011, ημερομηνία εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 4/2009. Προς το σκοπό αυτό θα πρέπει να γίνει μονομερής δήλωση κατά τη σύναψη του πρωτοκόλλου.

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η Κοινότητα εργάζεται προς την κατεύθυνση της εγκαθίδρυσης ενός κοινού χώρου δικαιοσύνης, βασιζμένου στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων.

(2) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 4/2009 του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2008 για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων και τη συνεργασία σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής (2) προβλέπει ότι το δίκαιο που εφαρμόζεται στις υποχρεώσεις διατροφής προσδιορίζεται σύμφωνα με το πρωτόκολλο της Χάγης της 23ης Νοεμβρίου 2007 σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο στις υποχρεώσεις διατροφής (εφεξής «το πρωτόκολλο») στα κράτη μέλη που δεσμεύονται από το εν λόγω πρωτόκολλο.

(9) Οι κανόνες του πρωτοκόλλου θα πρέπει να καθορίζουν το εφαρμοστέο σε μια υποχρέωση διατροφής δίκαιο, εάν μια απόφαση σχετικά με την εν λόγω υποχρέωση αναγνωριστεί και κηρυχθεί εκτελεστή σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπουν την κατάργηση της κήρυξης της εκτελεστότητας (*exequatur*) που περιλαμβάνονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 4/2009. Για να διασφαλιστεί ότι στην Κοινότητα εφαρμόζονται οι ίδιοι κανόνες περί συγκρούσεως κανόνων δικαίου όσον αφορά αξιώσεις διατροφής για περίοδο προγενέστερη ή μεταγενέστερη της έναρξης ισχύος ή της προσωρινής εφαρμογής του πρωτοκόλλου στην Κοινότητα, οι κανόνες του πρωτοκόλλου θα πρέπει να εφαρμόζονται επίσης σε αξιώσεις για περίοδο προγενέστερη αυτού του γεγονότος, παρά το άρθρο 22. Προς το σκοπό αυτό θα πρέπει να γίνει μονομερής δήλωση κατά τη σύναψη του πρωτοκόλλου.

(3) Το πρωτόκολλο συμβάλλει κατά τρόπο καθοριστικό στην κατοχύρωση μεγαλύτερης ασφάλειας δικαίου και προβλεψιμότητας για τους υπόχρεους και δικαιούχους διατροφής. Η εφαρμογή ενιαίων κανόνων για τον προσδιορισμό του εφαρμοστέου δικαίου θα επιτρέψει την ελεύθερη κυκλοφορία των αποφάσεων όσον αφορά τις υποχρεώσεις διατροφής στην Κοινότητα, χωρίς να απαιτείται κανενός είδους έλεγχος στο κράτος μέλος στο οποίο ζητείται η εκτέλεση.

(10) Σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας, που προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Ιρλανδία συμμετέχει στην έκδοση και την εφαρμογή της παρούσας απόφασης.

(4) Το άρθρο 24 του πρωτοκόλλου παρέχει την ευχέρεια σε οργανισμούς περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης όπως η Κοινότητα να υπογράψει, να αποδεχθεί ή να εγκρίνει το πρωτόκολλο ή να προσχωρήσει σε αυτό.

(5) Η Κοινότητα είναι αποκλειστικώς αρμόδια για όλα τα θέματα που υπάγονται στο πρωτόκολλο. Αυτό δεν επηρεάζει τις θέσεις των κρατών μελών που δεν δεσμεύονται από την παρούσα απόφαση ούτε υπόκεινται στην εφαρμογή της, όπως αναφέρεται στις αιτιολογικές σκέψεις 11 και 12.

(11) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας, το οποίο προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Ηνωμένο Βασίλειο δεν συμμετέχει στη θέσπιση της παρούσας απόφασης και δεν δεσμεύεται από αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του.

(1) Γνώμη της 24ης Νοεμβρίου 2009 (δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στην Επίσημη Εφημερίδα).

(2) ΕΕ L 7 της 10.1.2009, σ. 1.

(12) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου για τη θέση της Δανίας που προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Δανία δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας απόφασης και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ:

Άρθρο 1

Το πρωτόκολλο της Χάγης της 23ης Νοεμβρίου 2007 σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο στις υποχρεώσεις διατροφής εγκρίνεται εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Το κείμενο του πρωτοκόλλου επισυνάπτεται στην παρούσα απόφαση.

Άρθρο 2

Ο πρόεδρος του Συμβουλίου εξουσιοδοτείται να ορίσει το (τα) πρόσωπο(-α) που είναι αρμόδιο(-α) να υπογράψει(-ουν) τη συμφωνία προκειμένου να δεσμευθεί η Κοινότητα.

Άρθρο 3

Κατά την υπογραφή και σύναψη του πρωτοκόλλου, η Κοινότητα προβαίνει στην ακόλουθη δήλωση σύμφωνα με το άρθρο 24 του πρωτοκόλλου:

«Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα δηλώνει, κατ' εφαρμογή του άρθρου 24 του πρωτοκόλλου, ότι ασκεί αρμοδιότητα επί όλων των θεμάτων που υπάγονται στο πρωτόκολλο. Τα κράτη μέλη της δεσμεύονται από το πρωτόκολλο λόγω της σύναψής του από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Για τους σκοπούς της παρούσας δήλωσης, ο όρος "Ευρωπαϊκή Κοινότητα" δεν περιλαμβάνει τη Δανία δυνάμει των άρθρων 1 και 2 του πρωτοκόλλου για τη θέση της Δανίας που προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ούτε το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία δυνάμει των άρθρων 1 και 2 του πρωτοκόλλου για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας που προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας».

Άρθρο 4

1. Εντός της Κοινότητας, οι κανόνες του πρωτοκόλλου εφαρμόζονται σε προσωρινή βάση, με την επιφύλαξη του άρθρου 5 της παρούσας απόφασης, από την 18η Ιουνίου 2011, ημερομηνία εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 4/2009, εάν το πρωτόκολλο δεν έχει ακόμα τεθεί σε ισχύ κατά την ημερομηνία αυτή.

2. Κατά την υπογραφή του πρωτοκόλλου, η Κοινότητα θα προβεί στην ακόλουθη δήλωση προκειμένου να ληφθεί υπόψη η ενδεχόμενη προσωρινή εφαρμογή που αναφέρεται στην παράγραφο 1:

«Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα δηλώνει ότι θα εφαρμόσει σε προσωρινή βάση τους κανόνες του πρωτοκόλλου από την 18η Ιουνίου 2011, ημερομηνία έναρξης εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 4/2009 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008, για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων και τη συνεργασία σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής⁽¹⁾, εάν το πρωτόκολλο δεν έχει ακόμα τεθεί σε ισχύ κατά την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με το άρθρο 25 παράγραφος 1 του πρωτοκόλλου».

Άρθρο 5

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 22 του πρωτοκόλλου, οι κανόνες του πρωτοκόλλου καθορίζουν επίσης το εφαρμοστέο δίκαιο όσον αφορά αξιώσεις διατροφής που γείρονται σε κράτος μέλος για περίοδο προγενέστερη της έναρξης ισχύος ή της προσωρινής εφαρμογής του πρωτοκόλλου στην Κοινότητα, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες έχει, δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 4/2009, κινηθεί δικαστική διαδικασία, έχουν εγκριθεί ή συναφθεί δικαστικοί συμβιβασμοί και έχουν συνταχθεί δημόσια έγγραφα από την 18η Ιουνίου 2011, ημερομηνία εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 4/2009.

2. Κατά την υπογραφή του πρωτοκόλλου, η Κοινότητα θα προβεί στην ακόλουθη δήλωση:

«Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα δηλώνει ότι θα εφαρμόζει τους κανόνες του πρωτοκόλλου εξίσου σε αξιώσεις διατροφής που γείρονται σε ένα από τα κράτη μέλη της για περίοδο προγενέστερη της έναρξης ισχύος ή της προσωρινής εφαρμογής του πρωτοκόλλου στην Κοινότητα, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες έχει, δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 4/2009 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008, για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων και τη συνεργασία σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής⁽¹⁾, κινηθεί δικαστική διαδικασία, έχουν εγκριθεί ή συναφθεί δικαστικοί συμβιβασμοί και έχουν συνταχθεί δημόσια έγγραφα από την 18η Ιουνίου 2011, ημερομηνία εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού».

Βρυξέλλες, 30 Νοεμβρίου 2009.

Για το Συμβούλιο

Η Πρόεδρος

B. ASK

⁽¹⁾ ΕΕ L 7 της 10.1.2009, σ. 1.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο στις υποχρεώσεις διατροφής

Τα κράτη που είναι Συμβαλλόμενα Μέρη του παρόντος πρωτοκόλλου,

Επιθυμώντας να θεσπίσουν κοινές διατάξεις σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο στις υποχρεώσεις διατροφής,

Επιθυμώντας να εκσυγχρονίσουν τη σύμβαση της Χάγης της 24ης Οκτωβρίου 1956 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις υποχρεώσεις διατροφής έναντι των τέκνων και τη σύμβαση της Χάγης της 2ας Οκτωβρίου 1973 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις υποχρεώσεις διατροφής,

Επιθυμώντας να αναπτύξουν γενικούς κανόνες για το εφαρμοστέο δίκαιο που να μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμο συμπλήρωμα της σύμβασης της Χάγης της 23ης Νοεμβρίου 2007 για την εισπραξη σε διεθνές επίπεδο απαιτήσεων διατροφής τέκνων και άλλων μορφών οικογενειακής διατροφής,

Αποφάσισαν να συνάψουν πρωτόκολλο για το σκοπό αυτό και συμφώνησαν στις ακόλουθες διατάξεις:

Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής

1. Το παρόν πρωτόκολλο καθορίζει το εφαρμοστέο δίκαιο σε υποχρεώσεις διατροφής που προκύπτουν από οικογενειακές σχέσεις, συγγένεια, γάμο ή αγχιστεία, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης διατροφής έναντι τέκνων ανεξάρτητα από την οικογενειακή κατάσταση των γονέων των.

2. Αποφάσεις που εκδίδονται κατ' εφαρμογή του παρόντος πρωτοκόλλου τελούν υπό την επιφύλαξη της ύπαρξης μιας εκ των σχέσεων που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο.

Άρθρο 2

Καθολική εφαρμογή

Το παρόν πρωτόκολλο εφαρμόζεται ακόμα και αν το δίκαιο που ορίζει είναι το δίκαιο ενός μη συμβαλλόμενου κράτους.

Άρθρο 3

Γενικός κανόνας περί εφαρμοστέου δικαίου

1. Εκτός αντίθετης διάταξης του πρωτοκόλλου, οι υποχρεώσεις διατροφής διέπονται από το δίκαιο του κράτους της συνήθους διαμονής του δικαιούχου διατροφής.

2. Σε περίπτωση αλλαγής της συνήθους διαμονής του δικαιούχου διατροφής, εφαρμόζεται το δίκαιο του κράτους της νέας συνήθους διαμονής από τη στιγμή κατά την οποία επέρχεται η συγκεκριμένη μεταβολή.

Άρθρο 4

Ειδικοί κανόνες υπέρ ορισμένων δικαιούχων διατροφής

1. Οι ακόλουθες διατάξεις εφαρμόζονται σε περίπτωση υποχρεώσεων διατροφής:

α) γονέων έναντι των τέκνων τους·

β) προσώπων, εκτός των γονέων, έναντι προσώπων ηλικίας κάτω των 21 ετών, με εξαίρεση τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις σχέσεις που αναφέρονται στο άρθρο 5· και

γ) τέκνων έναντι των γονέων τους.

2. Όταν, δυνάμει του δικαίου που αναφέρεται στο άρθρο 3, ο δικαιούχος δεν μπορεί να επιτύχει διατροφή από τον υπόχρεο, εφαρμόζεται το δίκαιο του δικάζοντος δικαστή (*lex fori*).

3. Υπό την επιφύλαξη του άρθρου 3, το δίκαιο του δικάζοντος δικαστή εφαρμόζεται όταν ο δικαιούχος διατροφής έχει προσφύγει στην αρμόδια αρχή του κράτους στο οποίο ο υπόχρεος έχει τη συνήθη διαμονή του. Εντούτοις, εφαρμόζεται το δίκαιο του κράτους της συνήθους διαμονής του δικαιούχου, όταν ο δικαιούχος δεν μπορεί να επιτύχει διατροφή από τον υπόχρεο δυνάμει του δικαίου του δικάζοντος δικαστή.

4. Εάν ο δικαιούχος διατροφής δεν μπορεί, δυνάμει των δικαιών που αναφέρονται στο άρθρο 3 και στις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος άρθρου, να επιτύχει διατροφή από τον υπόχρεο, εφαρμόζεται, εφόσον υπάρχει, το δίκαιο του κράτους της κοινής ιθαγένειάς τους.

Άρθρο 5

Ειδικός κανόνας όσον αφορά τους/τις συζύγους και πρώην συζύγους

Όταν πρόκειται για υποχρεώσεις διατροφής μεταξύ συζύγων, πρώην συζύγων ή προσώπων που είχαν συνάψει ακυρωθέντα γάμο, το άρθρο 3 δεν εφαρμόζεται εφόσον προβάλλει ένσταση ένας από τους διαδίκους και το δίκαιο άλλου κράτους, ιδίως του κράτους της τελευταίας κοινής συνήθους διαμονής τους, συνδέεται στενότερα με το γάμο. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, εφαρμόζεται το δίκαιο αυτού του άλλου κράτους.

Άρθρο 6

Ειδικός κανόνας σχετικά με την υπεράσπιση

Σε περίπτωση υποχρεώσεων διατροφής εκτός εκείνων που απορρέουν από σχέση γονέα-τέκνου έναντι τέκνου και εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 5, ο υπόχρεος μπορεί να αμφισβητήσει αξίωση του δικαιούχου επικαλούμενος την έλλειψη σχετικής υποχρέωσης τόσο δυνάμει του δικαίου του κράτους της συνήθους διαμονής του υποχρέου όσο και δυνάμει του δικαίου του κράτους της ενδεχόμενης κοινής ιθαγένειας των διαδίκων.

Άρθρο 7

Καθορισμός του εφαρμοστέου δικαίου για τις ανάγκες συγκεκριμένης διαδικασίας

1. Ανεξάρτητα από τις διατάξεις των άρθρων 3 έως 6, ο δικαιούχος και ο υπόχρεος διατροφής μπορούν, αποκλειστικά για τις ανάγκες συγκεκριμένης διαδικασίας που διεξάγεται σε δεδομένο κράτος, να ορίσουν ρητά ότι μια υποχρέωση διατροφής διέπεται από το δικαιο του συγκεκριμένου κράτους.

2. Όταν ο καθορισμός του εφαρμοστέου δικαίου πραγματοποιείται πριν από την έναρξη της σχετικής διαδικασίας, αποτελεί το αντικείμενο συμφωνίας που υπογράφεται και από τους δύο διαδίκους, καταρτίζεται δε γραπτώς ή καταχωρίζεται με οποιοδήποτε μέσο που επιτρέπει τη μεταγενέστερη πρόσβαση στο περιεχόμενό της.

Άρθρο 8

Καθορισμός του εφαρμοστέου δικαίου

1. Ανεξάρτητα από τις διατάξεις των άρθρων 3 έως 6, ο δικαιούχος και ο υπόχρεος διατροφής μπορούν ανά πάσα στιγμή να ορίσουν ότι ένα από τα ακόλουθα δίκαια εφαρμόζεται σε υποχρέωση διατροφής:

- α) το δικαιο οποιουδήποτε κράτους του οποίου την ιθαγένεια έχει ένας από τους διαδίκους κατά το χρόνο του καθορισμού·
- β) το δικαιο του κράτους στο οποίο έχει τη συνήθη διαμονή του ένας από τους διαδίκους κατά το χρόνο του καθορισμού·
- γ) το δικαιο το οποίο έχουν ορίσει οι διάδικοι ως εφαρμοστέο στις περιουσιακές τους σχέσεις ή το πράγματι εφαρμοζόμενο δικαιο·
- δ) το δικαιο το οποίο έχουν ορίσει οι διάδικοι ως εφαρμοστέο στο διαζύγιο ή το δικαστικό χωρισμό τους ή το πράγματι εφαρμοζόμενο δικαιο.

2. Η συμφωνία αυτή καταρτίζεται γραπτά ή καταχωρίζεται με οποιοδήποτε μέσο που επιτρέπει τη μεταγενέστερη πρόσβαση στο περιεχόμενο της συμφωνίας, υπογράφεται δε και από τους δύο διαδίκους.

3. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται στις υποχρεώσεις διατροφής έναντι προσώπου ηλικίας κάτω των 18 ετών ή έναντι ενηλίκου ο οποίος, λόγω αλλοίωσης ή ανεπάρκειας των προσωπικών του ικανοτήτων, δεν είναι σε θέση να υπερασπιστεί τα συμφέροντά του.

4. Ανεξάρτητα από το δικαιο που έχουν ορίσει οι διάδικοι σύμφωνα με την παράγραφο 1, το ζήτημα κατά πόσον ο δικαιούχος μπορεί να παραιτηθεί από το δικαιο διατροφής ρυθμίζεται από το δικαιο του κράτους της συνήθους διαμονής του δικαιούχου κατά το χρόνο του καθορισμού.

5. Εάν, κατά το χρόνο του καθορισμού, οι διάδικοι δεν ήταν πλήρως ενημερωμένοι όσον αφορά τις συνέπειες της επιλογής τους και δεν είχαν επίγνωση των συνεπειών αυτών κατά τη στιγμή του καθορισμού του εφαρμοστέου δικαίου, το δικαιο που έχουν ορίσει οι διάδικοι δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση που η εφαρμογή του θα συνεπαγόταν άνισες ή παράλογες συνέπειες για οποιονδήποτε από τους διαδίκους.

Άρθρο 9

«Κατοικία» αντί «ιθαγένειας»

Ένα κράτος που εφαρμόζει την έννοια της «κατοικίας» ως κριτήριο σύνδεσης σε οικογενειακά θέματα μπορεί να ενημερώσει το Μόνιμο Γραφείο της Συνδιάσκεψης της Χάγης για το ιδιωτικό διεθνές δικαιο ότι όσον αφορά τις υποθέσεις που υποβάλλονται στις αρχές του, ο όρος «ιθαγένεια» στα άρθρα 4 και 6 αντικαθίσταται από τον όρο «κατοικία» όπως ορίζεται από το εν λόγω κράτος.

Άρθρο 10

Δημόσιοι οργανισμοί

Το δικαιο ενός δημόσιου οργανισμού να ζητήσει την επιστροφή επιδόματος που χορηγήθηκε στον δικαιούχο αντί διατροφής υπόκειται στο δικαιο που διέπει το δημόσιο οργανισμό.

Άρθρο 11

Πεδίο εφαρμογής του εφαρμοστέου δικαίου

Το εφαρμοστέο δικαιο σε μια υποχρέωση διατροφής καθορίζει μεταξύ άλλων:

- α) την ύπαρξη και την έκταση των δικαιωμάτων του δικαιούχου και έναντι τίνος μπορεί να τα ασκήσει·
- β) το βαθμό στον οποίο ο δικαιούχος μπορεί να ζητήσει αναδρομικά διατροφή·
- γ) τη βάση υπολογισμού του ποσού της διατροφής και την τιμαριθμική προσαρμογή·
- δ) τον δικαιούμενο να κινήσει διαδικασία διατροφής, υπό την επιφύλαξη των θεμάτων που συνδέονται με την ικανότητα διαδίκου και τη δικαστική εκπροσώπηση·
- ε) τις προθεσμίες παραγραφής·

στ) την έκταση της υποχρέωσης του υπόχρεου διατροφής, σε περίπτωση που δημόσιος οργανισμός επιδιώκει την επιστροφή επιδομάτων που χορηγήθηκαν στο δικαιούχο αντί διατροφής.

Άρθρο 12

Αποκλεισμός της παραπομπής

Σύμφωνα με το παρόν πρωτόκολλο, ο όρος «δικαιο» ορίζει το ισχύον σε ένα κράτος δικαιο, εξαιρουμένων των κανόνων σύγκρουσης νόμων.

Άρθρο 13

Δημόσια τάξη

Η εφαρμογή του δικαίου που καθορίζεται σύμφωνα με το πρωτόκολλο μπορεί να απορριφθεί μόνο στο βαθμό που τα αποτελέσματά του θα ήταν καταφανώς αντίθετα προς τη δημόσια τάξη του δικάζοντος δικαστή.

Άρθρο 14

Καθορισμός του ύψους της διατροφής

Ακόμα και αν προβλέπει άλλως το εφαρμοστέο δίκαιο, κατά τον καθορισμό του ύψους της διατροφής λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες του δικαιούχου καθώς και κάθε αποζημίωση που χορηγήθηκε στο δικαιούχο αντί περιοδικής καταβολής διατροφής.

Άρθρο 15

Μη εφαρμογή του πρωτοκόλλου σε εσωτερικές συγκρούσεις νόμων

1. Ένα συμβαλλόμενο κράτος στο οποίο εφαρμόζονται διαφορετικά συστήματα δικαίου ή σύνολα κανόνων όσον αφορά τις υποχρεώσεις διατροφής δεν είναι υποχρεωμένο να εφαρμόζει τους κανόνες του πρωτοκόλλου σε συγκρούσεις που αφορούν αποκλειστικά αυτά τα διαφορετικά συστήματα ή σύνολα κανόνων.

2. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται σε περιφερειακό οργανισμό οικονομικής ολοκλήρωσης.

Άρθρο 16

Μη ενοποιημένα νομικά συστήματα εδαφικού χαρακτήρα

1. Σε σχέση με ένα κράτος όπου εφαρμόζονται σε διαφορετικές εδαφικές ενότητες δύο ή περισσότερα συστήματα δικαίου ή σύνολα κανόνων δικαίου για οποιοδήποτε θέμα ρυθμιζόμενο στο παρόν πρωτόκολλο:

- α) οποιαδήποτε παραπομπή στο δίκαιο κράτους θεωρείται, κατά περίπτωση, ως παραπομπή στο ισχύον δίκαιο της σχετικής εδαφικής ενότητας·
 - β) οποιαδήποτε μνεία των αρμόδιων αρχών ή δημόσιων οργανισμών του κράτους αυτού θεωρείται, κατά περίπτωση, ως μνεία των αρμόδιων αρχών ή δημόσιων οργανισμών που είναι εξουσιοδοτημένοι να ενεργούν στη σχετική εδαφική ενότητα·
 - γ) οποιαδήποτε μνεία της συνήθους διαμονής στο συγκεκριμένο κράτος θεωρείται, κατά περίπτωση, ως μνεία της συνήθους διαμονής στη σχετική εδαφική ενότητα·
 - δ) οποιαδήποτε μνεία στο κράτος του οποίου την κοινή ιθαγένεια έχουν δύο πρόσωπα θεωρείται ως μνεία της εδαφικής ενότητας που ορίζεται από το δίκαιο του εν λόγω κράτους ή, ελλείψει σχετικών κανόνων, της εδαφικής ενότητας με την οποία συνδέεται στενότερα η υποχρέωση διατροφής·
 - ε) οποιαδήποτε μνεία του κράτους του οποίου την ιθαγένεια έχει ένας εκ των διαδίκων θεωρείται ως μνεία της εδαφικής ενότητας που ορίζεται από το δίκαιο του συγκεκριμένου κράτους ή, ελλείψει σχετικών κανόνων, της εδαφικής ενότητας με την οποία συνδέεται στενότερα το συγκεκριμένο πρόσωπο.
2. Για το σκοπό του καθορισμού του εφαρμοστέου δικαίου σύμφωνα με το πρωτόκολλο σε σχέση με κράτος που περιλαμβάνει δύο ή περισσότερες εδαφικές ενότητες, κάθε μία από τις οποίες διαθέτει χωριστό σύστημα δικαίου ή σύνολο κανόνων δικαίου σε σχέση με τα ζητήματα που καλύπτονται από το παρόν πρωτόκολλο, εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες:
- α) εφόσον στο κράτος αυτό ισχύουν κανόνες βάσει των οποίων καθορίζεται ποιας εδαφικής ενότητας το δίκαιο πρέπει να εφαρμοστεί, εφαρμόζεται το δίκαιο αυτής της ενότητας·

β) ελλείψει σχετικών κανόνων, εφαρμόζεται το δίκαιο της εδαφικής ενότητας που καθορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της πρώτης παραγράφου.

3. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται σε περιφερειακό οργανισμό οικονομικής ολοκλήρωσης.

Άρθρο 17

Μη ενοποιημένα νομικά συστήματα προσωπικού χαρακτήρα

Για να προσδιοριστεί το εφαρμοστέο δυνάμει του πρωτοκόλλου δίκαιο, όταν ένα κράτος περιλαμβάνει δύο ή περισσότερα συστήματα δικαίου ή σύνολα κανόνων που εφαρμόζονται σε διαφορετικές κατηγορίες προσώπων σε σχέση με ζητήματα που διέπονται από το παρόν πρωτόκολλο, οποιαδήποτε αναφορά στο δίκαιο ενός τέτοιου κράτους νοείται ότι αφορά το σύστημα δικαίου που καθορίζεται από τους ισχύοντες κανόνες στο συγκεκριμένο κράτος.

Άρθρο 18

Συντονισμός με τις προηγούμενες συμβάσεις της Χάγης σχετικά με τις υποχρεώσεις διατροφής

Στις σχέσεις μεταξύ των συμβαλλομένων κρατών, το παρόν πρωτόκολλο αντικαθιστά τη σύμβαση της Χάγης της 2ας Οκτωβρίου 1973 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις υποχρεώσεις διατροφής και τη σύμβαση της Χάγης της 24ης Οκτωβρίου 1956 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις υποχρεώσεις διατροφής έναντι των τέκνων.

Άρθρο 19

Συντονισμός με άλλες νομικές πράξεις

1. Το παρόν πρωτόκολλο δεν επηρεάζει διεθνείς πράξεις στις οποίες έχουν προσχωρήσει ή θα προσχωρήσουν συμβαλλόμενα κράτη και οι οποίες περιέχουν διατάξεις για ζητήματα που διέπονται από το παρόν πρωτόκολλο, εκτός αν γίνει αντίθετη δήλωση από τα κράτη που καθίστανται συμβαλλόμενα μέρη των πράξεων αυτών.

2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται εξίσου στους ομοίομορφους νόμους που στηρίζονται στην ύπαρξη μεταξύ των οικείων κρατών ειδικών δεσμών, κυρίως περιφερειακού χαρακτήρα.

Άρθρο 20

Ενιαία ερμηνεία

Για την ερμηνεία του παρόντος πρωτοκόλλου, λαμβάνεται υπόψη ο διεθνής χαρακτήρας του και η ανάγκη προαγωγής της ενιαίας εφαρμογής του.

Άρθρο 21

Εξέταση της πρακτικής λειτουργίας του πρωτοκόλλου

1. Ο γενικός γραμματέας της Συνδιάσκεψης της Χάγης για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο συγκαλεί κατά περίπτωση ειδική επιτροπή με σκοπό την εξέταση της πρακτικής λειτουργίας του πρωτοκόλλου.

2. Προς το σκοπό αυτό, τα συμβαλλόμενα κράτη συνεργάζονται με το Μόνιμο Γραφείο της Συνδιάσκεψης της Χάγης για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο με σκοπό τη συλλογή της νομολογίας που αφορά την εφαρμογή του πρωτοκόλλου.

Άρθρο 22**Μεταβατικές διατάξεις**

Το παρόν πρωτόκολλο δεν εφαρμόζεται σε αξιώσεις διατροφής που εγείρονται σε συμβαλλόμενο κράτος για περίοδο προηγούμενη από την έναρξη ισχύος του στο συγκεκριμένο κράτος.

Άρθρο 23**Υπογραφή, επικύρωση και προσχώρηση**

1. Το παρόν πρωτόκολλο είναι ανοιχτό προς υπογραφή από όλα τα κράτη.

2. Το παρόν πρωτόκολλο υπόκειται σε κύρωση, αποδοχή ή έγκριση από τα υπογράφοντα κράτη.

3. Κάθε κράτος μπορεί να προσχωρήσει στο παρόν πρωτόκολλο.

4. Οι πράξεις κύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης κατατίθενται στο Υπουργείο Εξωτερικών του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, το οποίο ασκεί καθήκοντα θεματοφύλακα του παρόντος πρωτοκόλλου.

Άρθρο 24**Περιφερειακοί οργανισμοί οικονομικής ολοκλήρωσης**

1. Ένας περιφερειακός οργανισμός οικονομικής ολοκλήρωσης ο οποίος απαρτίζεται αποκλειστικά και μόνο από κυρίαρχα κράτη και είναι αρμόδιος για ορισμένα ή για όλα τα θέματα που διέπονται από το παρόν πρωτόκολλο δύναται ομοίως να υπογράψει, να αποδεχθεί, να εγκρίνει ή να προσχωρήσει στο παρόν πρωτόκολλο. Στην περίπτωση αυτή, ο περιφερειακός οργανισμός οικονομικής ολοκλήρωσης έχει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις συμβαλλόμενου κράτους, στον βαθμό που ο οργανισμός είναι αρμόδιος για θέματα που υπάγονται στο παρόν πρωτόκολλο.

2. Κατά τον χρόνο της υπογραφής, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης, ο περιφερειακός οργανισμός οικονομικής ολοκλήρωσης ενημερώνει εγγράφως τον θεματοφύλακα σχετικά με τα θέματα που υπάγονται στο παρόν πρωτόκολλο και για τα οποία η αρμοδιότητα έχει εκχωρηθεί στον υπόψη οργανισμό από τα κράτη μέλη του. Ο οργανισμός ενημερώνει πάραυτα εγγράφως τον θεματοφύλακα σχετικά με κάθε μεταβολή που επέρχεται στις αρμοδιότητες που του έχουν εκχωρηθεί και οι οποίες καθορίζονται στην πλέον πρόσφατη γνωστοποίηση στην οποία προέβη βάσει της παρούσας παραγράφου.

3. Κατά τη στιγμή της υπογραφής, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης, ένας περιφερειακός οργανισμός οικονομικής ολοκλήρωσης μπορεί να δηλώσει, σύμφωνα με το άρθρο 28, ότι είναι αρμόδιος για όλα τα θέματα που ρυθμίζονται από το παρόν πρωτόκολλο και ότι τα κράτη μέλη που έχουν εκχωρήσει την αρμοδιότητά τους στον περιφερειακό οργανισμό οικονομικής ολοκλήρωσης στο συγκεκριμένο τομέα δεσμεύονται από το πρωτόκολλο λόγω της υπογραφής, της αποδοχής, της έγκρισης ή της προσχώρησης εκ μέρους του οργανισμού.

4. Για τους σκοπούς της έναρξης ισχύος του παρόντος πρωτοκόλλου, οι πράξεις που κατατίθενται από περιφερειακό οργανισμό οικονομικής ολοκλήρωσης δεν συνυπολογίζονται, εκτός αν ο εκάστοτε περιφερειακός οργανισμός οικονομικής ολοκλήρωσης προβεί σε δήλωση σύμφωνα με την παράγραφο 3.

5. Κάθε αναφορά σε «συμβαλλόμενο κράτος» ή «κράτος» στην παρούσα σύμβαση ισχύει ομοίως, κατά περίπτωση, για κάθε περιφερειακό οργανισμό οικονομικής ολοκλήρωσης ο οποίος είναι συμβαλλόμενο μέρος της. Σε περίπτωση που ένας περιφερειακός οργανισμός οικονομικής ολοκλήρωσης προβεί σε δήλωση δυνάμει της παραγράφου 3, κάθε αναφορά σε «συμβαλλόμενο κράτος» ή «κράτος» στην παρούσα σύμβαση ισχύει ομοίως, κατά περίπτωση, για τα κράτη μέλη του οργανισμού.

Άρθρο 25**Έναρξη ισχύος**

1. Το παρόν πρωτόκολλο τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την παρέλευση τριμήνου από την κατάθεση της δεύτερης πράξης κύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 23.

2. Ακολούθως, το πρωτόκολλο τίθεται σε ισχύ:

α) για κάθε κράτος ή περιφερειακό οργανισμό οικονομικής ολοκλήρωσης κατά την έννοια του άρθρου 24 που προβαίνει μεταγενέστερα στην κύρωση, αποδοχή, έγκριση του πρωτοκόλλου ή προσχώρηση σε αυτό, την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την παρέλευση τριμήνου από την κατάθεση της οικείας πράξης κύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης·

β) για τις εδαφικές ενότητες στις οποίες έχει επεκταθεί το παρόν πρωτόκολλο κατ' εφαρμογή του άρθρου 26 παράγραφος 1, την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την παρέλευση τριμήνου από την κοινοποίηση της δήλωσης που αναφέρεται στο εν λόγω άρθρο.

Άρθρο 26**Δηλώσεις σχετικά με μη ενοποιημένα νομικά συστήματα**

1. Εάν ένα κράτος έχει δύο ή περισσότερες εδαφικές μονάδες στις οποίες ισχύουν διαφορετικά νομικά καθεστώτα ως προς τα θέματα που πραγματεύεται το παρόν πρωτόκολλο, δύναται κατά τη στιγμή της υπογραφής, κύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης να δηλώσει, σύμφωνα με το άρθρο 28, ότι το παρόν πρωτόκολλο εκτείνεται σε όλες τις εδαφικές μονάδες ή μόνο σε μία ή περισσότερες εξ αυτών και να τροποποιήσει οποτεδήποτε την παρούσα δήλωση υποβάλλοντας άλλη δήλωση.

2. Η δήλωση αυτή κοινοποιείται στο θεματοφύλακα και αναφέρει ρητά τις εδαφικές μονάδες στις οποίες εφαρμόζεται το παρόν πρωτόκολλο.

3. Εάν ένα κράτος δεν προβεί σε δήλωση σύμφωνα με το παρόν άρθρο, το πρωτόκολλο εφαρμόζεται στο σύνολο του εδάφους αυτού του κράτους.

4. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται σε περιφερειακό οργανισμό οικονομικής ολοκλήρωσης.

Άρθρο 27

Επιφυλάξεις

Δεν γίνονται δεκτές επιφυλάξεις σχετικά με το παρόν πρωτόκολλο.

Άρθρο 28

Δηλώσεις

1. Οι δηλώσεις κατά την έννοια των άρθρων 24 παράγραφος 3 και 26 παράγραφος 1 είναι δυνατό να πραγματοποιούνται κατά τον χρόνο υπογραφής, κύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης και οποτεδήποτε ακολούθως, καθώς και να τροποποιούνται ή να ανακαλούνται ανά πάσα στιγμή.

2. Κάθε πραγματοποίηση, τροποποίηση ή ανάκληση δήλωσης γνωστοποιείται στον θεματοφύλακα.

3. Κάθε δήλωση η οποία πραγματοποιείται κατά τον χρόνο υπογραφής, κύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης αρχίζει να ισχύει ταυτόχρονα με τη θέση σε ισχύ του παρόντος πρωτοκόλλου για το οικείο κράτος.

4. Κάθε δήλωση που πραγματοποιείται μεταγενέστερα και κάθε τροποποίηση ή ανάκληση δήλωσης αρχίζουν να ισχύουν την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την παρέλευση τριμήνου από την ημερομηνία κατά την οποία η σχετική γνωστοποίηση περιήλθε στον θεματοφύλακα.

Άρθρο 29

Καταγγελία

1. Κάθε συμβαλλόμενο κράτος μπορεί να καταγγείλει το παρόν πρωτόκολλο με γραπτή γνωστοποίηση απευθυνόμενη στο θεματοφύλακα. Η καταγγελία μπορεί να περιορίζεται σε ορισμένες εδαφικές μονάδες ενός κράτους με μη ενοποιημένα νομικά συστήματα στις οποίες εφαρμόζεται το παρόν πρωτόκολλο.

2. Η καταγγελία τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την παρέλευση δωδεκαμήνου από την ημερομηνία κατά την οποία η

σχετική γνωστοποίηση περιήλθε στον θεματοφύλακα. Αν στη γνωστοποίηση καθορίζεται μεγαλύτερο χρονικό διάστημα για τη θέση σε ισχύ της καταγγελίας, η καταγγελία αρχίζει να ισχύει από την παρέλευση της συγκεκριμένης περιόδου, με αφετηρία την ημερομηνία κατά την οποία η σχετική γνωστοποίηση περιήλθε στον θεματοφύλακα.

Άρθρο 30

Κοινοποίηση

Ο θεματοφύλακας κοινοποιεί στα Μέλη της Συνδιάσκεψης της Χάγης για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο, καθώς και τα λοιπά κράτη και τους περιφερειακούς οργανισμούς οικονομικής ολοκλήρωσης που υπέγραψαν, επικύρωσαν, αποδέχθηκαν, ενέκριναν ή προσχώρησαν σύμφωνα με τα άρθρα 23 και 24, τις ακόλουθες πληροφορίες:

- α) τις υπογραφές και επικυρώσεις, αποδοχές, εγκρίσεις και προσχωρήσεις που προβλέπονται στα άρθρα 23 και 24·
- β) την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας σύμβασης σύμφωνα με το άρθρο 25·
- γ) τις δηλώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 24 παράγραφος 3 και 26 παράγραφος 1·
- δ) τις καταγγελίες που προβλέπονται στο άρθρο 29.

Σε πίστωση των ανωτέρω, οι υπογράφοντες, δέοντως προς τούτο εξουσιοδοτημένοι, υπέγραψαν το παρόν πρωτόκολλο.

Συνήφθη στη Χάγη στις 23 Νοεμβρίου 2007, στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα (αμφότερες οι γλωσσικές αποδόσεις είναι εξίσου αυθεντικές), σε ένα και μόνο αντίγραφο, το οποίο κατατίθεται στο αρχείο της κυβερνήσεως του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, ενώ επικυρωμένο αντίγραφο αποστέλλεται, διά της διπλωματικής οδού, σε έκαστο κράτος μέλος της Συνδιάσκεψης της Χάγης για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο κατά την ημερομηνία της εικοστής πρώτης συνόδου της, καθώς και σε έκαστο κράτος το οποίο μετείχε στην εν λόγω σύνοδο.